

Místo konání akce: fara DOTEK, Středisko ekologické výchovy Sever, Horní Maršov

Účastník: Ing. Kateřina Křikavová, učitelka odborných předmětů (Ekologie a životní prostředí, Monitoring životního prostředí...) na SPŠ, SOŠ a SOU Hradec Králové

Datum účasti: 17.3.2021

Osobní reflexe.

Byť jsem vystudovala Techniku tvorby a ochrany životního prostředí před téměř 20ti lety, až teprve letošní září jsem začala působit jako učitel odborných předmětů na SPŠ v Hradci Králové obor Průmyslová ekologie. Začala jsem intenzivně hledat příležitosti, jak se dále v oboru vzdělávat se zaměřením na učení ekologie jinou než frontální metodou. Proto jsem uvítala pozvání pro učitele na poslední čas kongresu ekologické výchovy do Horního Maršova na téma Příroda a obec jako nejlepší učebny – Místně zakotvené učení a servisní učení.

Dne 17.3. proběhla v centru DOTEK série příspěvků českých i zahraničních účastníků, odborníků z praxe. Všechny příspěvky byly velmi zajímavé a poutavé. Nejvíce ze všech přednášek mne však zaujala hned ta první přednáška pana Martina Kříže a Tomáše Brabence z organizace Ekocentra Chaloupky z Vysočiny <https://www.chaloupky.cz/>, o němž se zmiňuji podrobněji v Odborném příspěvku níže.

Další, hned druhý příspěvek byl neméně zajímavý, o to z univerzity ve Velké Británii, kde si tamní vysoká škola pronajala malý kousek lesa, který používali dříve pouze pro účely výuky malých dětí, období lesní školy, a to jeden den v týdnu, kde děti trávily čas v lese za každého počasí. Výjimku tvořil pouze životu nebezpečný silný vítr nebo bouřka, ale déšť není na překážku, samozřejmě s ohledem na vhodné oblečení. Protože to mělo velký přínos pro děti, vzešel nápad, že by se na jeden den v týdnu přesunula i výuka studentů pedagogických fakult, resp. studentů VŠ, budoucích učitelů. Přišli k poznatku, že i pro tuto věkovou skupinu je pobyt v lese velmi prospěšný. Velký přínos mělo např. to, že při pobytu venku mluví více potichu, více poslouchají jeden druhého, důvěřují svým studentům, dovolí svým studentům si „hrát“, vrátit se do dětských let, studenti se více ptají, studenti jsou více odvážní, a co je nejdůležitější, těší se do práce a dělají to samé, když se vrátí do učeben.

Velmi mě pobavilo, že si přednášející přinesl pro demonstraci grafů větev stromu, kterou různě nakláněl, podle toho, zda byl graf více či méně strmý.

Velmi se mi také líbila zajímavě pojatá procházka po obci Horní Maršov, kde jsme ve skupinkách plnili různé úkoly a luštili tajenku. Plněním úkolů jsme se dozvěděli spoustu zajímavostí o obci Horní

Maršov. Na závěr dne byl pro nás nachystán zážitkový večer v přilehlém kostele, kde jsme si všichni společně zazpívali a obdrželi jako upomínku milé dárky.

Všechny přednášky toho dne byly velmi zajímavé, i následné diskuze mezi účastníky, příklady dobré praxe.

Určitě mám v plánu kolegům, kteří se podílí na výuce ekologie (stejně jako já) naší školy přestavit možnosti učit žáky občas přímo v lese, už jsem v této souvislosti oslovila koordinátorku pro východní Čechy (| Lesy ČR) a ta mne spojila s panem Mlynářem z Hradce Králové, takže koncem dubna nám udělá naučnou procházku po lese v našem městě, určitě je to dobrý nápad, kolegové by mohli toto také brát jako inspiraci. Nejdříve si to sama prověřím, jak bude procházka lesem a odborný výklad o ekosystému lesa probíhat na žácích mé třídy, a pak se budu snažit, aby učitelé zapojili i jiné než ekologické třídy do procházky lesem.

Chtěla bych touto cestou ještě jednou moc poděkovat všem organizátorům, zejména paní Kulichové a panu Škodovi za velmi příjemně strávený den.

Odborný příspěvek z kongresu

Inspirací pro mne byla hlavně první a druhá přednáška, kde se o výuce přímo v lese mluvilo, což mne nadchlo. Také to, že jsou pak studenti více otevření, nebojí se říkat své názory, protože v lese je to takové neformální prostředí a když se naučí být více otevřený v lese, jde to pak lépe i ve třídě. Příspěvek na téma Školní les, o tom, jak by se měl správně les dělat, aby byl zdravý a to hned od začátku. Jako příklad byl uveden místní les, který byl kvůli kůrovcové kalamitě vymýcen a byl místními studenty střední školy pod vedením Ekocentra Chaloupky osázen znovu. Místo smrkové monokultury byl osázen 15ti druhy stromů, studenti mohou pozorovat růst těchto stromů a život v lese. Lesníci mají údajně zájem vysazovat opět smrkové stromy, ale stejná kalamita by mohla nastat opět za pár let, kdežto ekologové jsou si vědomi problému monokultur a upřednostňují výsadbu původních druhů stromů smíšených lesů, jako dubů, javorů a dalších stromů, které sice déle rostou, ale jsou pro místní přírodu přirozenější a odolnější na místní klima. Středisko Chaloupky vytváří vzdělávací programy o lese, popisují zajímavosti, např. že Lesy ČR už vysazují pouze z 49% stromy smrkové oproti dřívějším 62%. Také, že žaludy zasázené na podzim mohou být vyzobnuty ptáky či jinou zvěří, kdežto zasázené zjara mají vyšší životaschopnost. Zaměstnanci Chaloupek v lese pořádají i pobytové programy a více informací je možné také sledovat na webu www.skolniles.cz. Zvláště v dnešní době, kdy žáci tráví hodně času zavření doma, na mobilu, je potřeba vyrazit do lesa a zažít i přírodu osobně. Již jsem přihlásila své studenty do březnové akce Uklidíme Česko a zdůrazním potřebu neodkládat v lese a v přírodě odpadky (vždy si je odnést s sebou). Setkání mě inspirovalo k tomu, že je potřeba vyhledávat příležitosti trávit více času mimo učebny školy a více v přírodě.

